

## De automobielbrandspuit

door Fred Keislair

*Met het verdwijnen van de karakteristieke omslag van ons korpsblad hierbij een stuk historie over de "Autospuit" die jarenlang het beeldmerk is geweest van ons personeelsblad, en tevens ook de naam heeft gegeven aan onze personeelsvereniging.*

*Voor de tweede wereldoorlog had de gemeente Zoetermeer een vrijwillige brandweerorganisatie die als blusmateriaal de beschikking had over een aantal slangenwagentjes, ladders, emmers en handpompen.*

opdrachten. In september 1939 hadden de geallieerden na de Duitse inval in Polen de oorlog verklaard aan Duitsland en heel Europa was zich aan het voorbereiden op het uitbreken van de oorlog en veel gemeentes probeerde nog snel extra materieel aan te schaffen.

De opdracht voor de bouw van de eerste Zoetermeerse autospuit werd verstrekt aan de Fa. Gebr. Kronenburg Brandspuiten fabriek uit Culemborg, die voor het bedrag van fl.4950,- gulden een automobielbrandspuit en voor



*De automobielbrandspuit in een winterse omgeving gefotografeerd in Culemborg voor aflevering.*

Dit materiaal was onder andere geplaatst in het brandspuitenhuis achter het postkantoor op de hoek Dorpstraat-Leidsewallen. Om de brandweer slagvaardiger te laten optreden was er na lang beraad in de gemeenteraad besloten om een krediet ter beschikking te stellen voor de aanschaf van een automobielbrandspuit. Een afvaardiging van het korps had een onderzoek gedaan bij

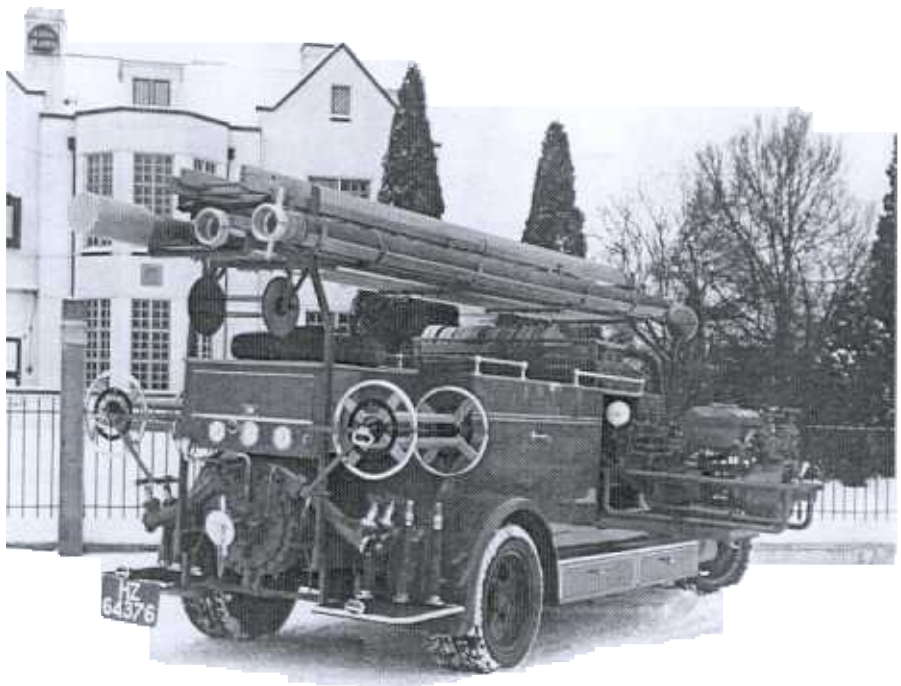
buurgemeenten en bij de brandweer in Monster een blusvoertuig gezien die voldeed aan de eisen. Deze wagen was gebouwd door de firma Gebr. Kronenburg en naast een twee andere fabrikanten werd ook deze firma verzocht een offerte te doen voor het bouwen van een automobielbrandspuit. Eén leverancier kon geen offerte uitbrengen gezien de instabiele materiaalprijzen en het groot aantal

fl. 1350,- een draagbare motorspuit zou leveren. Op een Ford V8 chassis met een vermogen van 85 PK was door de carrosseriebouwer een open opbouw gemaakt met achter de cabine een kastruimte met daarin een draagbare motorspuit. Boven de kastruimte was opbergruimte voor brandslangen. In het midden gedeelte bevonden zich zitplaatsen voor de overige bemanningsleden. Aan de achterzijde was de vaste

centrifugaalpomp geplaatst die aangedreven werd door middel van een tandwielkast op de versnellingsbak. De pomp had een capaciteit van 2000 lp/min. bij een druk van 8 bar met vier persuitlaten. Aan weerszijde boven de pomp hingen slanghaspels voor de lage druk slangen. Naast de tweedelige houten schuifladder boven de wagen lagen de zuigslangen voor de motorspuit en de vaste pomp. Omdat Zoetermeer in die tijd nog veel boerderijen had en het brandkranen netwerk nog niet overal was aangelegd was de keuze voor een draag-bare motorspuit (toen ook al "babyspuit" genoemd) op het blusvoertuig wel logisch. Op deze wijze kon men in de polders de motorspuit als haler gebruiken en de autospuit bij de brand plaatsen. De wagen werd in februari 1940 afgeleverd en na de nodige oefeningen onder leiding van de commandant, en tevens veldwachter, de heer Steenhuizen in gebruik genomen.

Helaas heeft het brandweerkorps nog geen vier jaar gebruik kunnen maken van deze wagen. Net zoals zoveel andere voertuigen in de oorlog werd ook de Zoetermeerse autospuit gevorderd door de Duitse bezetter. Op de avond van 16 december 1944 werden de vrijwillige brandweerlieden gewaarschuwd dat de Duitsers de brandweer auto kwamen halen. De spuitgasten moesten knarsen tandend toezien hoe de Duitsers de wagen inspecteerden, maar ondertussen zagen zij wel kans om elke keer klein materiaal van de autospuit af te halen en te verbergen in het pakhuis van Van Dorp aan de overzijde van de Leidsewallen. Terwijl de Duitsers de wagen meenamen, alleen de motorspuit bleef achter, wist men zelfs één van de grote slanghaspels los te koppelen en te verbergen. Naar verluidt is de Zoetermeerse wagen eerst ingezet bij Scheveningen om obstakels in het zand te plaatsen

om een invasie tegen te gaan. (Hitler was er van overtuigd dat de echte invasie in Nederland zou plaats vinden en dat Normandië slechts een afleiding manoeuvre was) Naderhand is de brandspuit afgevoerd naar Duitsland om daar te worden ingezet bij de brandbestrijding. Naar verluidt zou iemand uit Leeuwarden de wagen nog gezien hebben in Oost-Duitsland. Ook het voertuig wat model stond voor de eerste Zoetermeerse brandweerauto, de autospuit van Monster is in de oorlog in beslag genomen. Dit voertuig is na de oorlog door korpsleden van



Monster wel terug gevonden, zwaar beschadigd in een rivierbedding in Zuid-Duitsland en na herstelwerkzaamheden nog lange tijd in dienst geweest bij de brandweer Monster. Het duurde tot 1949 eer de brandweer Zoetermeer een nieuwe brandweerwagen kreeg.

Binnen de brandweer Zoetermeer waren niet veel foto's te vinden van deze eerste auto. In die tijd was een fototoestel geen artikel dat iedereen had. In ons fotoarchief circuleren slechts een drietal kleinen kiekjes

van deze auto, en ook het historisch Genootschap Zoetermeer heeft mij nooit kunnen helpen aan een goede foto. Het toeval wilde echter dat twee hobbyisten, die bezig waren met het schrijven van een boek over de geschiedenis van de brandweer auto's van Den Haag in de vele documentatie die men ter beschikking had van diverse fabrikanten twee foto's tegen kwamen van onze eerste autospuit. Aangezien ik één van beide goed ken en hij wist dat ik zeker interesse zou hebben heeft hij de foto's gescand een aan de afd. Voorlichting overhandigd.

*De achterzijde met de pomp, haspels en straalpijpen op de treeplanken.*

#### **Bronvermelding:**

Archief SHB Den Haag,  
Historisch Genootschap  
Zoetermeer,  
Blad "Huisnummer CWZ" mei 1999  
"Dorp in oorlog", door T.  
Vermeulen

